

Sdružení SERPENS

Na počátku 90. let byla libeňská synagoga vyklizena a čekala na své další osudy. Protože duchovní potřeby Pražské židovské obce uspokojovaly prostory ve středu města, začalo se z různých stran uvažovat o využití tohoto netradičního prostoru pro kulturní účely. Po neuskutečnění projektu Židovského divadla „objevilo“ synagogu několik jednotlivců, včele s malířem Václavem Špale, kteří pod patronací dnes již zaniklé Umělecké společnosti, brněnského TT Clubu a pražské Vysoké školy umělecko-průmyslové realizovali na podzim roku **1993** výstavní projekt „**Zastavený čas**“, ten měl o rok později pokračování pod názvem „**Zastavený čas II**“. Prostor, známý od té doby jako Synagoga na Palmovce, však vyzýval k pravidelnějšímu a komplexnějšímu využití. V květnu roku 1995 založili původní aktivisté společnost s názvem Sdružení SERPENS, která působí v Synagoze na Palmovce dodnes. Jeho hlavním cílem je pořádání výtvarných, divadelních a hudebních akcí v netradičních prostorách, především však překračování hranic a vzájemné propojování jednotlivých uměleckých oborů.

Od samého počátku se začaly rýsovat hlavní dramaturgické okruhy programů. Prvním je židovská tematika v konkrétních osudech židovského národa, neutěšené vztahy ke kulturám, památkám i lidským osudům, sahající k podstatám lidského života a k tomu, co jej přesahuje. Další okruh pak reflektuje polohu Libně jako periferie se vším, co tento termín nabízí. Sem patří tvorba „básníků periferie“ - okruhu umělců kolem Bohumila Hrabala, kteří v bezprostřední blízkosti Synagogy žili a tvořili. Z jiné strany se aktivity Sdružení Serpens zaměřují na mezinárodní spolupráci, ale také na časté kontakty s umělci z Moravy. Významná je také orientace na mladé začínající tvůrce a na studenty uměleckých škol.

Svou činnost zahájilo sdružení v roce 1995 prvním ročníkem „Mezinárodního festivalu performance a akčního umění“, v rámci něhož se prezentovali výtvarníci, hudebníci a divadelníci z různých zemí, a který měl v následujícím roce opakování.

1995 „SERPENS - mezinárodní festival performance a akčního umění“, v rámci něhož se prezentovali výtvarníci, hudebníci a divadelníci z různých zemí □ „**Pocta Vladimíru Boudníkovi**“ divadelní performance s texty výtvarného experimentátora □ „**Imaginace bolesti**“ - mezinárodní výstavní projekt v rámci „**Festivalu Starý zákon v umění**“ □ s Divadlem Ensemble inscenace „**Job**“ v titulní roli se Zdeňkem Maryškou

1996 „SERPENS 1“ – další ročník mezinárodního festivalu performance a akčního umění □ divadelně-vizuálně-hudební projekt „**Trny a poupata**“ na texty Bohumila Hrabala a Franze Kafky □ výstavy – „**Max Streicher - Utáhnutý provaz**“ □ „**Ateliér konceptuálních tendencí FaVu v Brně**“ □ skupina výtvarných umělců z Velké Británie „**CLIO**“ □ „**Václav Stratil – Vynechán z jedné vrstvy**“ □ mezinárodní výstavní projekt „**Bábel**“ □ divadelní improvizace na starozákonní téma

„**Bábel? Zmatení? Brána Boží? ...?**“ □ výstava kanadských výtvarných umělců „**Místo paměti**“

1997 □ mezinárodní symposium o kulturním prostoru „**Důvod věcí neviditelných**“, mezioborové setkání výtvarníků, performerů a tanečníků □ expozice výsledků mezinárodního symposia „**Papír 97**“ □ výstavy „**Rod Grover – Nedostatečná přitažlivost**“ □ „**MR + Jiří Příhoda – Vyhnání z ráje: 3274,8 m3 čistého pokušení**“ □ O. Wilde „**Salome**“ – představení posluchačů KALD DAMU □ výstava „**Barbara Benish – Hadí tanec**“

1998 skleněná instalace „**Karma**“ Jitky Petrové výtvarná performance Richarda Fajnora „**EVE**“ □ výstava „**Jan Šimek sochy, Petr Baran fotografie**“ □ multimediální komponovaný projekt „**Hrabalova Libeň**“ - celodenní pásmo projekcí, zvukových záznamů, fotografických expozic,

hudby, výtvarných akcí a čtení □ výtvarná akce „**Svědectví pomíjivosti**“ **Martina Legerského**

1999 repríza výtvarné akce Martina Legerského „**Svědectví pomíjivosti**“ □ výstava „**Joska Skalník - Zrcadlení**“ □ inscenace „**Básníci periferie**“ projekt zaměřený na komunitu básníků a výtvarníků žijících v 50. a 60. letech 20. století v Libni □ další ročník výtvarného symposia „**Papír 99**“ □ výstava „**Hana Babyrádová – sensorium comune**“ □ koncert hudebního sdružení **Duo Goelan**.

2000 projekt „**ARCHA 2000-divadlo v pohybu**“, ve spolupráci s pražským **Divadlem Archa** a brněnským **Divadlem Husa na provázku CED** v rámci akce „**Praha-Evropské město kultury 2000**“, centrem se stal dřevěný objekt Archy, vytvořený původní tesařskou technikou, k výjimečnému projektu se spojilo více než šedesát autorů, kteří vystoupili v šestihodinových představeních, které proběhly postupně v Synagoze na Palmovce, v Divadle Archa a v Arena Centru v Měšťanském pivovaru v Holešovicích, celá akce byla poté přenesena do Brna □ koncerty - **Vlastislava Matouška „Kyroei - Prázdný zvon“** □ „**Hlas, Bubny, Řeč**“ **Ondřeje Adámka** □ „**Sysifův úděl**“ **Ludmily Sovadinové a Sylvie Georgiev**

2001 koncerty - **Ireny a Václava Havlových „Něžně ke světlu“** □ sólo pro rytmické nástroje **Pavla Fajta „Drum trek“** □ výtvarné projekty - **Lenky Maškové „Dole a vespod“** □ **Jeffa Beera „Lit“** s hudební performancí bicích nástrojů „**Po smyslu neslyšitelného**“ □ zvuková instalace s názvem „**The Certainty Of Chance**“ **Andrese Oldörpa** □ ke Sdružení SERPENS se připojila skupina mladých divadelníků **Kolektiv divadelních pracovníků Svornost**, do Synagogy přenesli inscenaci „**Originální kabaret Orten - Kafka**“

2002 reprízy inscenace „**Originální kabaret Orten-Kafka**“ □ adaptace kabaretu pořádaného v Tereziánském ghettu „**At' žije život! aneb Nejlepší místo na zemi**“ □ hostování souboru **Divadlo u stolu** s inscenací „**I řekl bůh...**“ □ multidisciplinární představení „**Ze tmy a ticha**“ tanečnice **Antonie Svobodové** □ výstava německé fotografky **Angeliky Zinzow**, britského fotografa **Dominica Poteho** a české grafičky **Jany Šindelové** pod názvem „**Cizí blízkost**“ □ hudební pořady kontraaltistky **Věry Nerušilové** □ souboru **Moens**, koncerty **Zapomenutého orchestru země Snivců** □ **Jany Koubkové „Music Is The Best“** □ koncert českých undergroundových skupin **Skrytý půvab byrokracie a MCh Band** □ koncerty **Jany Lewitové a Vladimíra Mertý „Svět zmotany“** □ souboru **Prague Klezmerim „Noc v ráji“**, spojené s křestem nových CD

V srpnu 2002 postihly celou Českou republiku ničivé záplavy, které výrazně zasáhly také Prahu 8. Synagoga na Palmovce měla štěstí, voda se zastavila dva metry před jejími vchodovými vraty. Sdružení SERPENS, bylo nuceno zcela změnit svůj dramaturgický plán a reagovat na povodňovou atmosféru, na podzimní program zařadilo proto benefiční koncert skupiny **Nigun** v čele s **Věrou Nerušilovou** a také výstavu dokumentárních fotografií profesionálních fotografů i amatérských záběrů zatopeného Karlína a Libně „**Zažili jsme povodeň - Karlín a Libeň 2002**“ spojená s veřejnou sbírkou ve prospěch obnovy života v městské části Prahy 8. Další výstavou byla multimediální instalace „**Israel 1998, 1999, 2000**“ **Vojtěcha Vlka, Filipa Sodomky a Hanuše Lamra**

2003 několikadenní prezentace činnosti Sdružení SERPENS v synagoze v Čáslavi „**SERPENS v Čáslavi**“ □ pro Synagogu na Palmovce bylo připraveno představení „**Škleb aneb Šašek a král dle slovu Michela de Ghelderode**“ □ multimediální projekt **Alexandra Krestovského „Lovci snů“** □ tanečně divadelní inscenace „**prostě prostý prostor TĚLO**“ □ konceptuální instalace **Jana Fabiána „složka synagoga“** □ výstava výsledků mezinárodního symposia „**Papír 03**“ □ při příležitosti připomínky jednoho roku od katastrofálních povodní tři site specific instalace

„HLADINY“ – Michal Krondl, Tomáš Hrůza, Václav Špale

2004 hlavní pozornost byla věnována nedožitým 90. narozeninám Bohumila Hrabala, při té příležitosti byl ve spolupráci s městskou částí Praha 8 uspořádán festival nazvaný „**Hrabalova devadesátka**“ jehož součástí bylo – představení **Bílého divadla** z Ostravy „**Hráz věčnosti**“ □ instalace a filmová projekce ve výloze legendárního bufetu „**automat SVĚT**“ □ „**HRABALIÁDA**“ divadelní setkání hrabalovských postav □ „**Hrabalova devadesátka**“ pouliční běh □ „**Čtení bez zastavení**“ – literární maratón z díla Bohumila Hrabala □ představení **Divadla KTO z Krakova** s inscenací „**Prodám dům ve kterém už nemohu bydlet**“ □ světová premiéra vlastního divadelního představení a miniopery „**Na dně perlička**“ □ instalace francouzských umělců z Lyonu „**Hlučná samota**“ □ akce dále pokračovaly hudebně vizuálními a tanečními projekty **Alexandra Krestovského** „**Dunaj**“ □ a **Davidu Danela** „**B.A.C.H**“ □ výstavou textilních objektů **Lenky Maškové** „**Duše, které opouštějí těla**“ □ a instalací vídeňského autora **Adama Adamczyka** „**Paměť místa**“

2005 výstava při příležitosti 3. ročníku konference „**Tvář naší země – krajina domova**“ – „**OTISKY člověka v krajině**“, fotografie posluchačů Katedry fotografie FAMU □ expozice „**Krabičky plné vzpomínek na pouť Evropou**“ - 100 seniorů ze 7 evropských zemí zpracovalo za pomoci umělců své životní příběhy do vzpomínkových krabic, společně s Evropskou Reminiscenční Sítí a Českou alzheimerovskou společností □ „**Z PRACHU A POPELE**“ výtvarná instalace **Jiřího Sozanského** □ večer židovských písní a tanců skupiny **Halevaj** □ hudebně poetická pouť „**blatný skácel listopad**“ **Alexandra Krestovského** a tria **Protější země**

2006 nejprve byl v březnu v Synagoze veřejně postaven **dřevěný jeřáb z doby Václava IV**, akce byla součástí doprovodného programu výstavního projektu „**Karel IV. císař z boží milosti**“ probíhající na Pražském hradě □ expozice **Evy Koupové** „**Prostor a kyvadlo**“ - výtvarná instalace s objektem Foucaltova kyvadla □ následovala série akcí zařazených do projektu „**Rok s židovskou kulturou**“ při příležitosti 100 let židovského muzea v Praze – objekt a videoinstalace **Adama Vačkáře** – „**OPEN SOURCE**“ □ obrazy a textilní objekt „**Putování**“ **Markéty Vogelové Cudlínové** □ výtvarná instalace **Jiřího Sozanského** „**Sevření v branách**“ doplněná komponovaným večerem za spoluúčasti **Jiřího Ornesta a Jiřího Stivína** □ workshop režiséra a scénografa **Pavla Dobruského** „**VIA ARCHA 06**“ – divadelní dílna inspirovaná texty Starého zákona – první knihy Mojžíšovy Genesis s využitím ručně tesaného objektu Archy □ mimo projekt byly realizovány akce - **Blanka Jakubčiková**: „**vitrachem fixachem**“ - výtvarná instalace barevných fixových kreseb, užitých jako tabulky vitráží v oknech synagogy □ „**Respektujeme se**“ – kresby romských dětí □ koncert skupiny „**Pláče kočka**“ spojený se křtem nového CD

2007 trio **Protější země** - „**TRHLINA**“ - hudební a vizuální zpracování básnické sbírky Miloslava Topinky // **Sdružení SERPENS** - „**O rackovi a kočce, která ho naučila létat**“, rodinné loutkové představení podle knihy Luise Sepúlvedy, představení v rámci přehlídky PRAGA THEATRALS – Pražské dny divadla jako doprovodná akce Pražského QUADRIENNALE // **Divadlo na voru** - „**Nemůžeme si naříkat...**“, inscenace pro čtyři hlasy vznikla na základě textů Osera Warszawského, jeho ženy Marie a Johannese Urzidila // sérii výstav zahájila expozice fotografií s projekcí cestopisného dokumentu Nové Cestománie - „**IZRAEL očima kamery a fotoaparátu Olivera Maliny Morgensterna a Dariny Krajákové**“ □ výstava **Cristian del Risco** - „**Pergameny / Pergaminos**“, plátna volně inspirovaná pergameny nalezenými roku 1947 v Kumránu u Mrtvého moře vznikly částečně přímo ve výstavním prostoru □ site – specific projekt **Jana Špalová a Jaromír Plachý** – „**Vzpomínky – Memories**“ spojil kolážové kresby s domalovanými strukturami ze zdí synagogy s videoprojekcí

2008 „Chvíle, která pŕlí krajinu“ – básně Jana Skácela v hudebním zpracování kvarteta pro komorní hudbu a poezie **Protější země** □ „**Moravské synagogy**“ – instalace obrazů, **Roman Šafránek** - cyklus obrazů s tematikou zachovaných a zaniklých moravských synagog □ „**OTEVŘENO '08** – setkání provozovatelů židovských památek , prezentace subjektů, které v těchto objektech pořádají kulturní a vzdělávací akce □ **Matouš Karel Zavadil** - „Dejá vu“ - instalace □ „**TEREZÍN – ROZHOVORY S DUCHY**“, **Nadia Rovderová** - expozice velkoformátových foto-obrazů, které vznikly v letech 2000 – 2002 v Terezíně

Celkově bylo v Synagoze na Palmovce od roku 1993 do této doby uspořádáno 106 jednotlivých kulturních projektů, které většinou vznikly přímo pro tento prostor a 36 repríz některých z nich. Sdružení SERPENS pak některé uvedlo i na jiných místech v 58 reprízách.

Výstavy jsou otevřeny vždy od 12.00 do 18.00 hodin, v letním období o hodinu později. Sezóna začíná koncem dubna a končí na konci října.